

Bosbeheer voor reptielen en amfibieën

Jeroen van Delft

Opbouw lezing

- Habitaten herpetofauna
- Gesloten bos
- Open plekken en brede bermen
- Randen, mantels en zomen
- Dood hout
- Water in en bij het bos
- Steilkanten, microreliëf, gaten en kieren

Habitat-eisen

Amfibieën: salamanders, padden en kikkers

Reptielen: hagedissen en slangen

- Thermoregulatie dus openheid
- Vocht of zelfs water
- Landhabitat voor amfibieën onmisbaar

Goed bos volgens RAVON...

Gesloten bos

- Vrijwel geen reptielen- en amfibieënsoorten

RAV ON

Of toch wel...

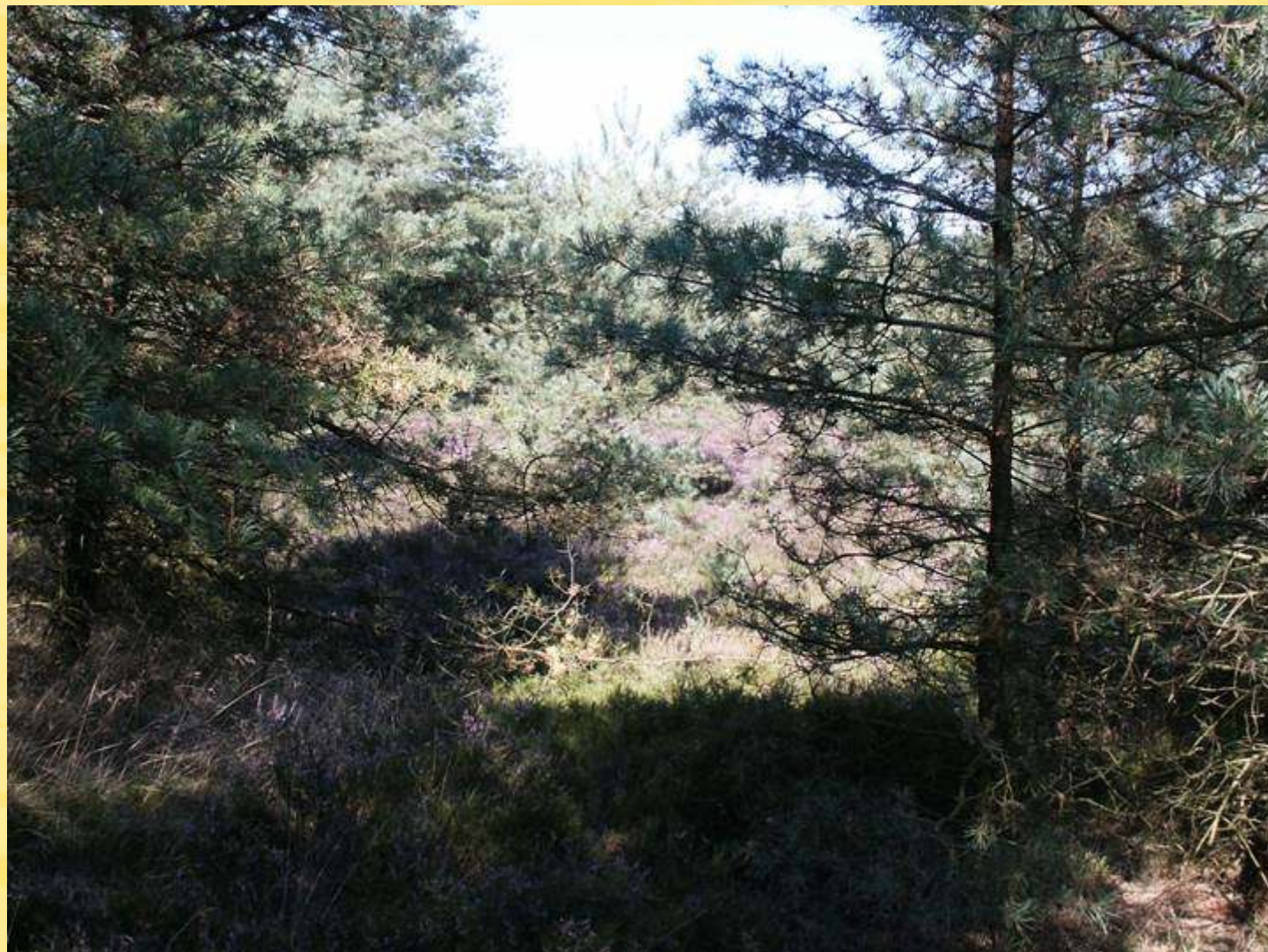
RAV ON

Open plekken en brede bermen

- 56% open plekken verdwenen
- Kapvlaktes en jonge aanplant waardevol
- 90% kapvlaktes na 6 jaar bezet

Verbossende heidesnippers

Kappen volstaat vaak

Brede bermen

RAV ON

RAV ON

Kleine heideveldjes als stapsteen in het bos

Bosverjonging

Open zand, ook een vorm van open plekken

Enkele soorten van open plekken

- Heikikker
- Knoflookpad
- Levendbarende hagedis
- Gladde slang
- Adder

RAV ON

Let op:

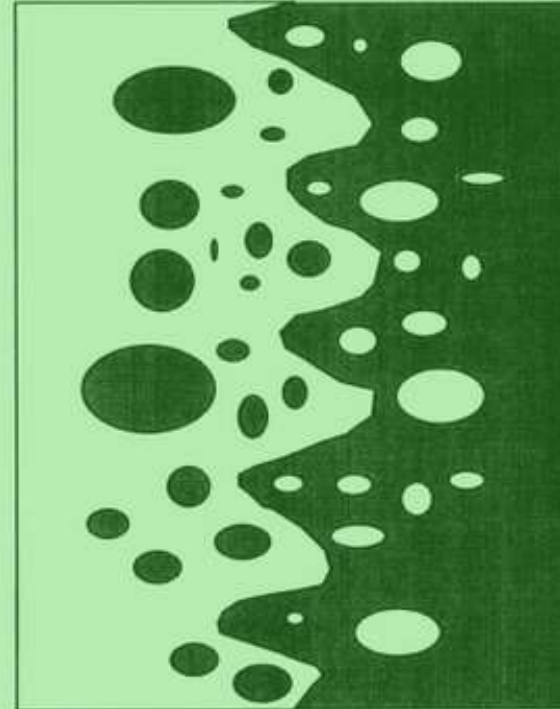
- Corridors niet “blind” laten eindigen
- Kapvlaktes mogen
- Niet te netjes werken
- Stobben frezen
- Open zand of juist strooisel
- Deel dood hout achterlaten
- Ontzie goede (heide)vegetaties
- Structuurrijkdom

Randen, mantels en zomen

- Hakhoutbeheer verdwenen
- Grote oppervlaktes verdwenen
- Structuurrijkdom sterk verminderd

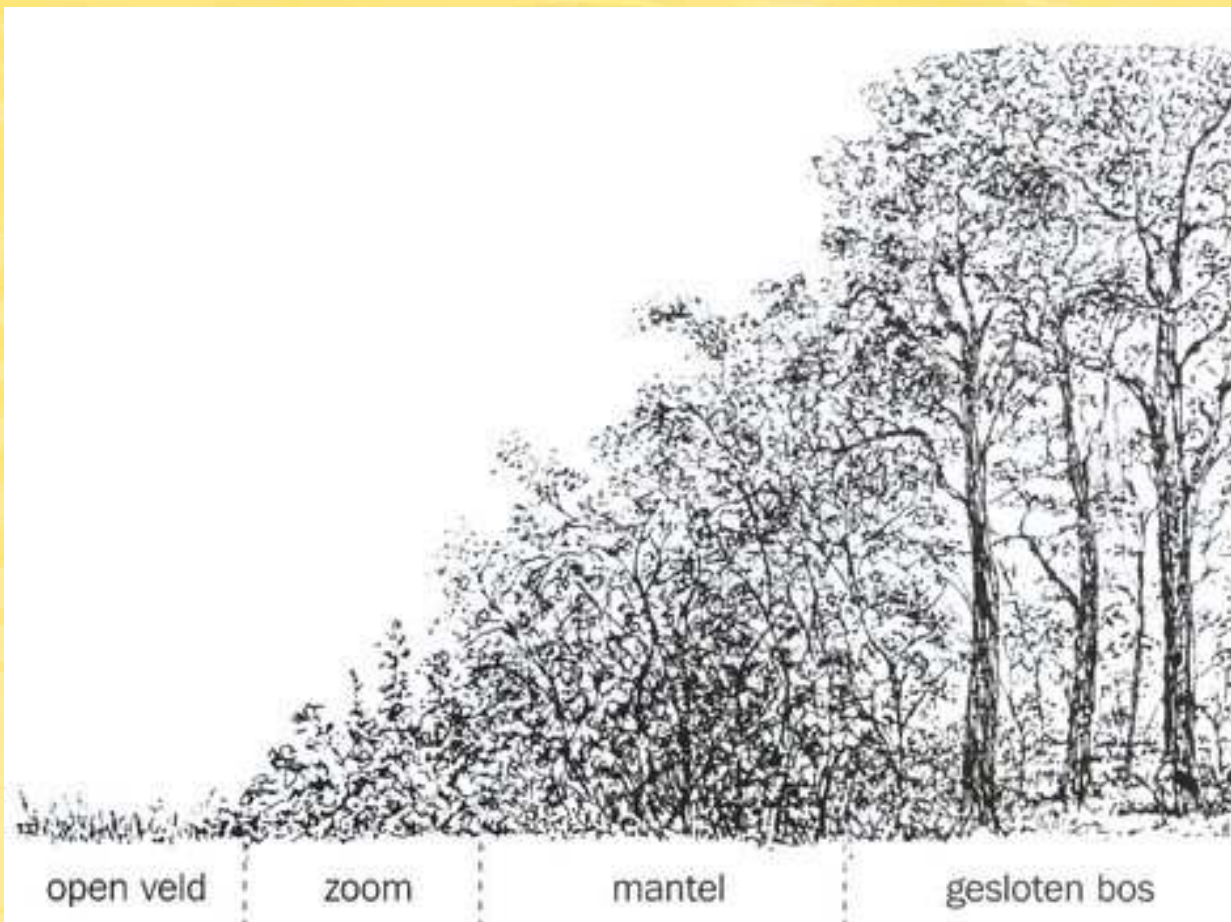

Limes convergens

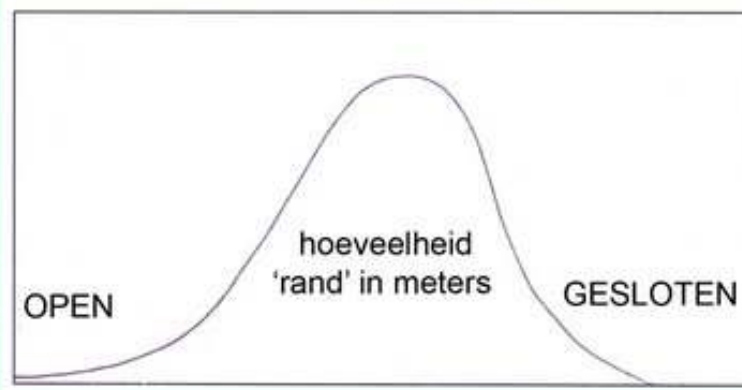
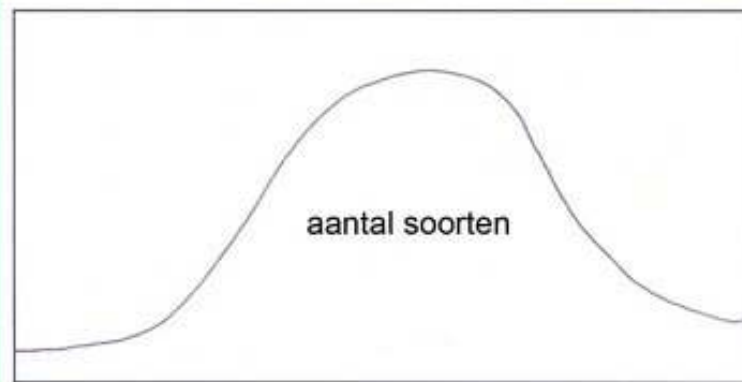
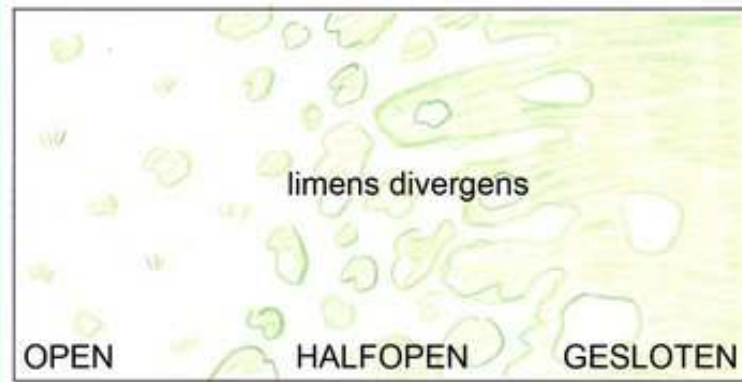
Limes divergens

-
- Bos
  - Grasland

De ideale bosrand is breed en gaat (zeer) geleidelijk over van open veld naar gesloten bos.

(UIT: Praktisch natuurbeheer voor Vlinders en Libellen, Groenendijk & Wolterbeek)

Aantal soorten en randlengte in een landschap met een geleidelijke overgang van open naar gesloten vegetaties. Foto: Edo van Uchelen, 2007.

RAV ON

RAV | | ON

Gunstig:

- raster is enkele meters in open veld geplaatst

Ongunstig:

- raster te dicht bij wal
- bomen domineren
- hek kaarsrecht

Enkele soorten van mantels en zomen

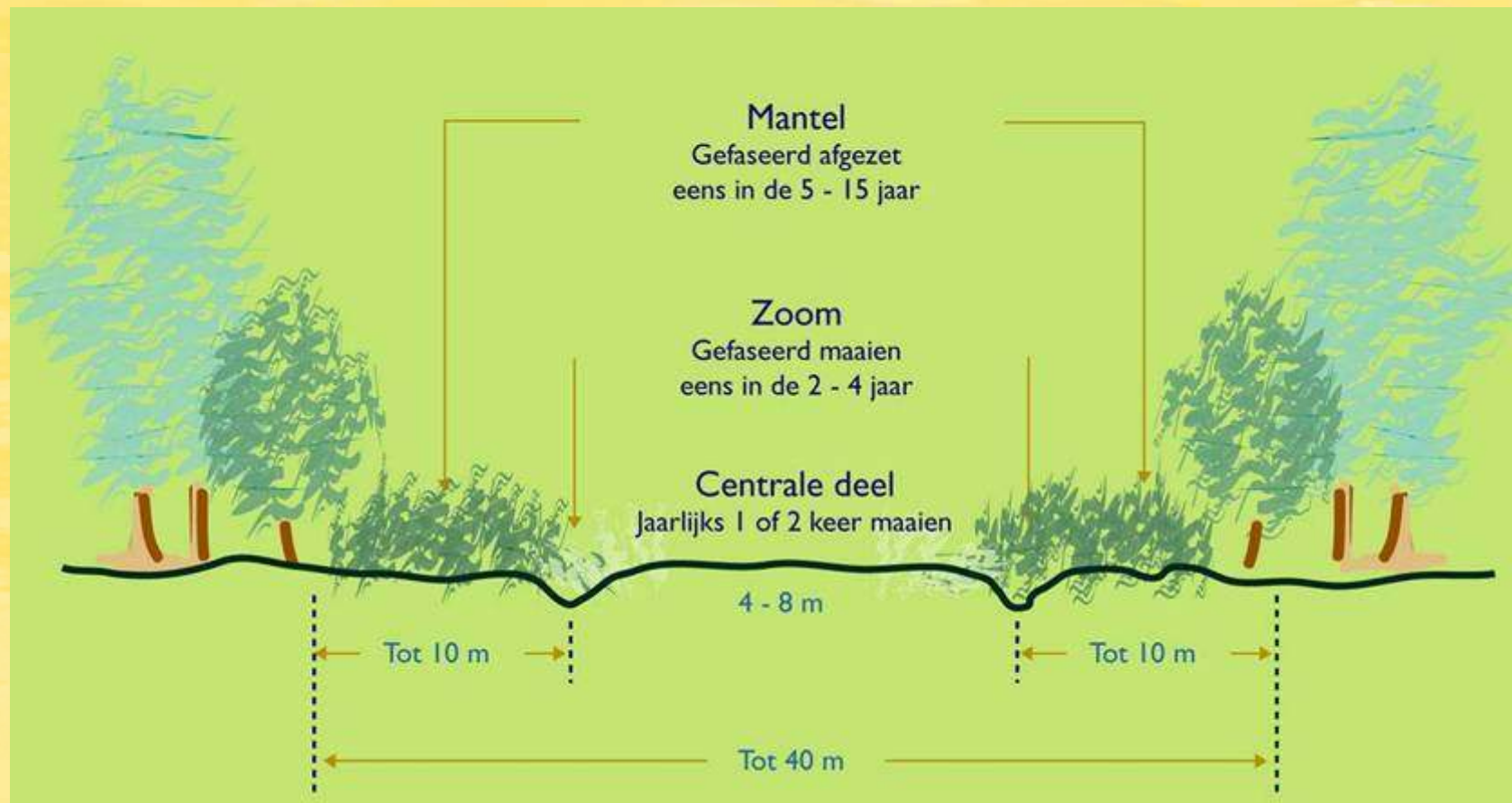
- Kamsalamander
- Boomkikker
- Hazelworm
- Levendbarende hagedis
- Ringslang

RAV ON

Let op:

- Blijf beheren
- Faseer het beheer en werk kleinschalig
- Houd rekening met activiteit soorten

Dood hout

- Voor tal van reptielen en amfibieën cruciaal
- Draai eens wat stammetjes om!

RAV ON

RAV ON

Enkele soorten van dood hout

- Alpenwatersalamander
- Kamsalamander
- Levendbarende hagedis
- Hazelworm
- Gladde slang

RAV ON

RAV | 1331 | ON

Let op:

- Bedek geen waardevolle vegetaties
- Niet op oevers van wateren
- Liever hopen en wallen, dan overal wat

Water in en bij het bos

- Enorme afname (bos)poelen en vennen
- Laatste 20 jaar veel herstel
- Cruciaal voor amfibieën
- Nuttig voor de ringslang

RAV ON

RAV | | ON

RAV ON

RAV ON

RAV ON

Enkele soorten van water in of bij bos

- Alpenwatersalamander
- Bruine kikker
- Kamsalamander
- Ringslang

RAV ON

RAV | | ON

RAV ON

Let op:

- Voorkom volledige beschaduwing
- Voorkom teveel inval van blad

Steilkanten, microreliëf, gaten en kieren

- Thermoregulatie
- Overwintering
- Habitat voor prooidieren

RAV | 1331 | ON

Enkele soorten van steilkantjes

- Zandhagedis
- Gladde slang

RAV ON

RAV ON

Let op:

- Voorkom beschaduwning
- Handhaaf wat open zand
- Voorkom dichtrijden bodem (microreliëf)

Begrazing

RAV ON

Let op:

- Uitholling bos en opslag
- Vertrapping vegetatie
- Dichtheden!

www.ravon.nl

